

Avgifter på uppdragsersättningar (arvoden)

Av civilekonomen Kjell Fredén

Riksdagen beslöt den 6 december 1975 antaga Regeringens proposition (nr 46) "om enhetliga regler för beräkning av socialförsäkringsavgifter på uppdragsinkomster m m" att träda i kraft den 1 januari 1976 (SFS 1 160-1 162 år 1975).

Allmänt

Uppdragsinkomst för arbete som någon utfört för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst beskattas som inkomst av anställning.

Detta innebär att uppdragstagaren – som måste vara enskild (fysisk) person – befriats från avgiftsskyldighet och att i stället uppdragsgivaren automatiskt skall vara skyldig att erlägga socialförsäkringsavgifterna under förutsättning att ersättningen under ett år uppgått till minst 500 kronor. Avgift skall inte erläggas om uppdragstagaren varit bosatt utomlands och utfört arbetet utom riket.

Uppdragsinkomster kan vara arvoden för styrelseuppdrag, föredrag, tidsskriftsartiklar, tillfällig hemhjälp, gårdshjälp, biltvättare m fl. Även ersättningar till vissa yrkesgrupper såsom hantverkare, elektriker, snickare o s v kan vara uppdragsinkomster, om mottagaren är enskild (fysisk) person och uppdragsersättningen icke är att hänföra till inkomst av rörelse.

Alla uppdragsinkomster över 500 kronor för helt år räknat blir således avgiftspliktiga om uppdragstagaren ej är aktiebolag och aktiebolaget utställer fakturan.

Om uppdragstagaren driver rörelse

Om uppdragstagaren driver rörelse är uppdragsersättningen att hänföra till inkomst av rörelse, som bedrivits av den som utfört arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukat. I sådana fall skall vad som nu sagts endast såvida denne och den som utgivit ersättningen äro ense därom, d v s träffat likställighetsavtal. I övrigt har reglerna om s k likställighetsavtal avskaffats fr o m den 1 januari 1976.

Av det sagda framgår, bland annat, att man av praktiska skäl från fall till fall bör bedöma, om aktuella tjänster skall köpas av välrenommerat aktiebolag i branschen.

Avgiftsskyldighetens omfattning

På den ersättning som utges till uppdragstagare skall uppdragsgivaren alltid erlægga arbetsgivaravgifter till ATP, folkpensioneringen, sjukförsäkringen, delpensionsförsäkringen, arbetslöshetsförsäkringen jämte det kontanta arbetsmarknadsstödet, arbetsmarknadsutbildningen samt vuxenutbildningen. Beräknat genomsnittsvärde av dessa avgifter för år 1976 har med hänsyn till basbeloppsavdrag och bortmaximering av SAF uppgivits till c:a 24 procent.

I viss utsträckning kommer uppdragsgivarna att få erlægga ATP-avgift på inkomstdelar som ligger över beloppstaket (7,5 gånger basbeloppet). *Å andra sidan erlägges ej ATP för uppdragstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder* (se mera härom här nedan). Avgifterna till folkpensioneringen och sjukförsäkringen kommer däremot att tas ut *utan någon övre åldersgräns*. Vid remissbehandlingen anmärkte SAF och LRF på detta förhållande men fick inte gehör för sina synpunkter.

Undantagna avgifter

På uppdragsersättning som utgetts till uppdragstagare erlägges *icke* arbetsgivaravgifter för allmän arbetsgivaravgift ("löneskatten"), lönegarantiavgift, arbetarskyddsavgift, yrkesskadeförsäkring och byggnadsforskningsavgift.

Om uppdragsersättningen är att hänföra till inkomst av rörelse som bedrivits av den som utfört arbetet finns – som tidigare omnämnts – även efter ingången av år 1976 möjlighet att träffa sk likställighetsavtal. Den "automatiska" avgiftsskyldigheten för uppdragsgivare omfattar nämligen inte dessa fall.

Kvittering av arvode till uppdragstagare

Det gäller att redan från utbetalningstillfället på arvodeskvittot få med alla de uppgifter som erfordras, när uppdragsgivaren i januari året efter utbetalningen skall lämna arbetsgivaruppgift till lokala skattemyndigheten.

Utbetalningskvittona kommer givetvis att variera till form och innehåll och anpassning till databehandling m m men i stort sett måste det innehålla följande uppgifter: Verif.nr, personnamn, utdelningsadress, postnummer och ort samt fullständigt personnummer. Uppdragets art, antal timmar (min), arvode per timme. Belopp: Kr öre Avgår: P-skatt Kr Belopp att utbetala (även bokstäver). Ort och datum. Kvitteras:

Endast *arvode* bör upptas på utbetalningskvittot. Eventuellt övriga ersättningar redovisas separat med kvitto på inköpt material, reseräkning, utlägg av olika slag etc. Ett exemplar överlämnas till arbetstagaren. Arbetsgivarens önskvärda antal kvitton beror på organisationen inom företaget betr. löneadministration resp. datamässig registrering m m.

I den årliga arbetsgivaruppgiften skall utbetald ersättning samt arbetade timmar redovisas enligt samma regler som gäller för arbetstagare. Uppgift

om arbetade timmar behövs för att basbeloppsavdrag och bortmaximering skall kunna göras i fråga om ATP. Av denna orsak har som en praktisk åtgärd föreslagits att den som kvitterar ett arvode anger den tid som åtgått för uppdraget. Det ligger i sakens natur att antalet arbetade timmar i samband med ett uppdrag ofta torde få redovisas genom en uppskattning av tidsåtgången.

Något om uppgiftsskyldigheter för enskild (fysisk) person

Enligt 3 kap 2 § lagen om allmän försäkring skall uppdragsersättning för arbete som någon utför för annans räkning utan att vara anställd i dennes tjänst, om ersättningen under ett år uppgått till minst femhundra kronor, anses som inkomst av anställning. Är ersättningen att hänföra till inkomst av rörelse som bedrivits av den som utfört arbetet eller av jordbruksfastighet som denne brukat skall vad nu sagts gälla endast såvida denne av den som utgivit ersättningen äro enses därom ("likställighetsavtal") *"I de fall som nu nämnts skall den som utfört arbetet anses såsom arbetstagare och den som utgivit ersättningen såsom arbetsgivare."* Det är denna definition som medför att arbetsgivare enligt 19 kap 1 § såvitt angår ATP (försäkringen för tilläggs-pension) ej i något fall skall erlägga avgift för arbetstagare, som vid årets ingång uppnått sextiofem års ålder, således ej heller för uppdragsinkomster. Avgifterna till folkpensioneringen och sjukförsäkringen kommer däremot som tidigare nämnts att tas ut *utan någon åldersgräns*.

Skyldig att lämna arbetsgivaruppgift är var och en som under året – nästa gång 1976 – till någon hos honom anställd (arbetstagare) utgett sammanlagt minst 500 kr i form av kontant lön, fri kost eller fri bostad. Denna bestämmelse kommer nu att gälla även för uppdragsinkomster utan att något anställningsförhållande föreligger. Arbetsgivaruppgift skall ha inkommit till lokala skattemyndigheten senast sista januari året efter utgiftsåret och lämnas i två exemplar tillsammans med avskrift eller kopia i ett exemplar av samtliga *de kontrolluppgifter* som arbetsgivaren enligt taxeringslagen har att avlämna till inkomsttaxeringen (även kontrolluppgifter avseende utbetalning till andra än i arbetsgivaruppgiften medtagna). Den som med avsikt att avgift skall påföras med för lågt belopp underlåter att avge arbetsgivaruppgift och därigenom föranleder att för lågt belopp påförs honom eller den han företräder, kan dömas till fängelse eller böter. I vissa fall utgår avgiftstillägg och förseningsavgifter. Närmare regler för hur redovisningen av bland annat uppdragsinkomster (-utgifter) skall ske kommer Riksförsäkringsverket att utfärda inför arbetsgivaruppgiften för år 1976.

På denna väg får taxeringsmyndigheterna nu möjlighet kontrollera att uppdragstagarna deklarerat för sina uppdragsinkomster, även om uppdragsgivaren ej från början varit skyldig enligt taxeringslagen att utan anmaning avlämna kontrolluppgifter. "Extraknäckare" bör nog tänka på detta och uppdragsgivare bör akta sig för att lova någon uppdragstagare "skattefritt".

Källor:

Enhetliga regler för beräkning av socialförsäkringsavgifter på uppdragsinkomster

Regeringens proposition 1975/76: 46

Socialförsäkringsutskottet betänkande SFU 1975/76: 17

Riksdagsskrivelse 1975/76: 67

Svensk författningssamling SFS: 1 160–1 162

Motioner 78–82.

Motto

”Gutta cavat lapidem, non vi, sed saepe cadendo.” (Droppen urholkar stenen icke genom kraft utan genom att ständigt falla.)

NYHETI.	<i>Skattenytts Skriftserie nr 6</i>
	INKOMSTBESKATTNINGEN AV VILLAÄGARE av K. G. A. Sandström
	En redogörelse för bestämmelserna om beskattning av inkomst av en- och tvåfamiljsfastigheter.
	Pris kr 30: — inkl. moms
	Rekvireras hos: SKATTENYTT Expeditionen Box 5 793 01 Leksand Telefon 0247 - 104 30